

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
General Certificate of Education **ADVANCED SUBSIDIARY** Level

SANSKRIT

8608/1

PAPER 1. Prescribed Texts and Essays

MAY/ JUNE 2010

Additional materials:
Answer paper

TIME 2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Write your name, Centre number and candidate number in the spaces provided on the separate answer paper.

Answer **all** questions.

Write your answers on the answer paper provided.

If you use more than one sheet of paper, fasten the sheets together.

INFORMATION FOR CANDIDATES

The maximum number of marks for each question is shown in brackets [] at the end of each question or part question.

This question paper consists of 7 printed pages and 1 blank page.

Section A

Prescribed Texts

1 *Hitopadeśa*

- (a) ततस्तेन सिंहव्याघ्रादीनुत्तमपरिजनान्प्राप्य सृगालानवलोक्य
 लज्जमानेनावज्ञया दूरीकृताः स्वज्ञातयः । ततो विषणान्सृगाला-
 नवलोक्य वृद्धसृगालेन केन चित्रप्रतिज्ञातम् । मा विषीदत ।
 एवं चेदनेनानीतिज्ञेन वयं मर्मज्ञाः परिभूताः तद्यथायं
 नश्यति तन्मया विधेयम् । यतोऽमी व्याघ्रादयो वर्णमात्रविप्र- 5
 लब्धाः सृगालमज्ञात्वा राजानममुं मन्यन्ते तद्यथायं
 परिचीयते तथा कुरुत । तत्र चैवमनुष्ठेयं यथा वदामि ।
 यदा सर्वे संध्यासमये तत्संनिधाने महारावमेकदा करिष्यथ
 ततस्तं शब्दमाकर्ण्य स्वभावात्तेनापि शब्दः कर्तव्यः । यतः ।

यः स्वभावो हि यस्य स्यात्तस्यासौ दुरतिक्रमः । 10
 श्वा यदि क्रियते भोगी तत्किं नाश्नात्युपानहम् ॥

from 'The Blue Jackal'

- (i) Translate lines 1 to 5, '*tatastena . . . vidheyam*'. [7]
 (ii) Scan lines 10 and 11 and comment briefly on the metre. [5]
 (iii) Translate and analyse the following compounds into their elements:
 (a) '*varṇamātravipralabdḥāḥ*' (lines 5 and 6)
 (b) '*sandhyāsamaye*' (line 8) [4]

- (b) अस्ति मालवविषये पद्मगर्भाभिधानं सरः । तत्रैको वृद्ध-
 बकः सामर्थ्यहीनस्तथोद्विग्नमिवात्मानं दर्शयित्वा स्थितः ।
 स च केन चित्कुलीरेण दूरादेव पृष्टः । किमिति भवा-
 नाहारपरित्यागेन तिष्ठति । बकेनोक्तम् । मत्स्या मम
 जीवनहेतवः । ते चात्रावश्यमेव कैवर्तैर्व्यापादयितव्या इति 5
 नगरोपान्ते पर्यालोचना मयाकर्णिता । तदितो वर्तनाभा-
 वादस्मन्मरणमुपस्थितम् । इति ज्ञात्वाहमाहारेऽपि मन्दा-
 दरः कृतः । तच्छ्रुत्वा सर्वैर्मत्स्यैरालोचितम् । इह समये
 तावदुपकारकं स्वायमुपलक्ष्यतेऽस्माकम् । तदयमेव यथा-
 कर्तव्यं पृच्छ्यताम् ॥ 10

from 'The Heron, the Fishes and the Crab'

- (i) Translate lines 1 to 5, 'asti mālavaviṣaye . . . jīvanahetavaḥ'. [7]
- (ii) Translate and name the types of the following compounds:
 (a) 'nagaropānte' (line 6);
 (b) 'yathākartavyam' (lines 9 and 10) [4]
- (iii) Briefly comment on the structure of the *Hitopadeśa* and the way it succeeds in its original objective. [3]

[Total: 16 + 14 = 30 marks]

[Turn over

2. *Rāmāyaṇa of Vālmīki*

(a) प्रजापतिसमः श्रीमान्धाता रिपुनिषूदनः ।

रक्षिता जीवलोकस्य धर्मस्य परिरक्षिता ॥

रक्षिता स्वस्य धर्मस्य स्वजनस्य च रक्षिता ।

वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च निष्ठितः ॥

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः स्मृतिमान्प्रतिभानवान् ।

5

सर्वलोकप्रियः साधुरदीनात्मा विचक्षणः ॥

Bālakāṇḍa, Chap. 1, vv 13 to 15

(i) Translate and explain the following compounds:

(a) 'ripuniṣūdanaḥ' (line 1)

(b) 'jīvalokasya' (line 2)

[4]

(ii) Translate lines 3 to 6, 'rakṣitā . . . vicakṣaṇaḥ' .

[8]

(iii) Of whom are these three verses a description?

[1]

- (b) अवेक्षमाणस्तां देवीं देवतामिव नन्दने ।
 ततो बहुविधां चिन्तां चिन्तयामास वानरः ॥
 यदि ह्यहं सतीमेनां शोकोपहतचेतनाम् ।
 अनाश्वास्य गमिष्यामि दोषवद् गमनं भवेत् ॥
 निशाचरीणां प्रत्यक्षमक्षमं चाभिभाषितम् ।
 कथं नु खलु कर्तव्यमिदं कृच्छ्रगतो ह्यहम् ॥

5

Sundarakāṇḍa, Chap. 30, vv 2, 8, 11

- (i) Translate lines 1 to 4, 'avekṣamāṇas . . . gamanaṃ bhavet' . [8]
- (ii) Describe and translate the following:
 (a) 'nīśācarīṇām' (line 5)
 (b) 'kartavyam' (line 6)
 (c) 'kṛcchragataḥ' (line 6) [6]
- (iii) How did Hanumān resolve the dilemma he describes in these verses?
 Briefly describe his further exploits in Laṅkā. [3]

[Total: 13 + 17 = 30 marks]

[Turn over

3. *Bhagavad Gītā*

स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव ।
 स्थितधीः किं प्रभाषेत किमासीत ब्रजेत किम् ॥
 प्रजहाति यदा कामान् सर्वान् पार्थ मनोगतान् ।
 आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥
 ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति ।
 समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम् ॥

5

Chap. 2, vv 54 and 55; Chap. 18, v 54

- (i) Translate lines 1 to 4, '*sthitaprajñasya . . . sthitaprajñastadocyate*'. [8]
- (ii) Translate and explain the following compounds:
 (a) '*brahmabhūtaḥ*' (line 5)
 (b) '*prasannātmā*' (line 5)
 (c) '*madbhaktim*' (line 6) [6]
- (iii) Explain the situation of the two speakers of these verses, who they were, and the consequences of this conversation. [6]

[Total: 20 marks]

Section B

Essays

1. Write a short essay on **one** of the following:

(a) Is Kṛṣṇa portrayed as a god or as a human being in the *Śrīmad Bhāgavatam*?

(b) How does the text of the *Śrīmad Bhāgavatam* attempt to hold the attention of the reader?

[20 marks]

2. Write a short essay on **one** of the following:

(a) What does Manu say about the family?

(b) Do you think that the *Laws of Manu* were primarily intended for a male audience?

[20 marks]

BLANK PAGE